

„Галаксија” – други пут међу Србима

Трагање за открићима оних истраживача који непрекидно завирују у неистражено, у „непознату земљу”, увек је био превасходни задатак „Галаксије”, часописа са педигреом

НАУЧНИ МАГАЗИН

Момчило Б. Ђорђевић*

Где станује српска наука? Станку Стојиљковић, главни уредник *Нове Галаксије*, без имало околишења саопштава – наша наука је у расејању. Од сто најцитиранијих научника нашег порекла, а сви су с високим Хиршовим индексом (кад, на пример, неко има 10 публикованих чланака од којих је сваки цитиран најмање десет пута, Хиршов индекс му је 10), чак 86 живи и ради изван Србије. Та чињеница морала би забринути сваку особу, а по најпре званичнике који кроје научну

политику ове земље. Поменути индекс користи се у наукометрији последњих десетак година.

Из ексклузивног текста у првом броју *Галаксије* за 2019. годину, насловљеног „100 српских најнаучника”, писаног типичним рукописом легендарног витеза научног новинарства и писца Станка Стојиљковића, некадашњег уредника за науку у *Полици*, сазнајемо да је тих наших „најнаучника” највише у САД – 55, у Србији их је 14, а остатак је расут по осталим деловима земаљског шара, углавном у англосаксонском свету. Мене је посебно привукао податак да претежни део „одливане најпамети” чине блиставе особе из поља медицинске науке, од којих је једна од њих била мој студент на Медицинском факултету у Београду. Поред њих, у белом свету је 19 најталентованијих електроничара и информатичара, затим 15 физичара и астронома и тако редом, завршно са једним психологом.

Али, да се вратим обновљеној *Галаксији*, боље рећи парадоксолошкој колумни Почасни круг у њеном првом броју за 2018. годину. Њу потписује њен малочас помињани главни и одговорни уредник. Он у колумни

објашњава да *Галаксија*, коју сада уређује, иако је престала да излази 2001. године, још увек живи и никад није окончала трчање почасног круга. И заиста, *Галаксија* је наставила да живи у срцима свих нас који смо је читали још у прошлом веку, јер нико није успевао да нас разувери да почасни круг није окончан. Кад је већ толике

године тако, Станку Стојиљковићу ништа није преостало него да је обнови уз помоћ групе тврдоглавих и непоустљивих ентузијаста око себе. Много је садашњих истраживача у нашој земљи или у дијаспори, одрасло уз *Галаксију*, за коју ће вам маттене сви изјавити да је била прозор кроз који се добро видело шта се догађа у науци и технологијама великог света. Сада је *Галаксија* после 18 година по други пут међу нама у Србији, што је до сада једино пошло за руком Марку Краљевићу у делу Радоја Домановића.

Галаксија је научни магазин с педигреом и по природи ствари разликује се од научних часописа с рецензијом, што јој омогућава дочаравање знатно шире лепезе промишљања и просуђивања – од филозофије, преко науке, технологије, религије, па све до езотерије у коју читалац врло лако залута. Ипак, ниједан чланак, есеј или разговор не напушта научно упориште и поред егзотичних наслова који лако, али накратко, заводе читаоца. Уосталом, завиривање у неистражено, у „непознату земљу”, превасходни је задатак сваког научног трагања. Наука није понављање у недоглед проверених и потврђених знања. Она

је слепа улица чији се крај не види и не зна се увек куда све води. Зато се *Галаксија* у новом руху и новом духу одважила да своје странице уступи научницима и стручњацима који преиспитују целокупну „вавилонску кулу знања”, покушавајући да у огромном океану непознатог пронађу макар зрнце нове истине.

Већ прва два штампана броја (иако се овај магазин на интернету већ трећу годину бесплатно чита) наговештавају читаоцима заводљиву и узбудљиву духовну гозбу. Довољно је поменути неколико тема: „Живот је информација”, „Српски кључ постања”, „Теслине теломере”, „Пут у средиште молекула”, „Космос из црне рупе”, „Најзагонетније очи”, „Човек с два имунска а система”, „Фонтана дуговечности”, „Теслине наноаочари”, „Шта се кува у црној рупи” и тако даље.

Нова Галаксија излази четири пута годишње и колико знам, до сада није добила ни динара државне подршке, иако се определила да излази на ћирилицу коју су, наводно, сви увелико пригрили. Хоће ли опстати? Видећемо.

* аутор је, неурохирург, професор БУ, сада у Општој болници Медигруп у Београду